



Piirikontrollid ja põhiõigused välistel maismaapiiridel

**TASKU-VÄL-
JAANNE**

Juhendis esitatakse **10 juhust, mida teha ja mida mitte**, mis keskenduvad viiele põhivaldkonnale:

- kõigi inimeste **väärikas** kohtlemine;
- **haavatavate inimeste** tuvastamine ja edasisuunamine;
- **õigusliku aluse, vajalikkuse ja proportsionaalsuse** järgimine **jõu** kasutamisel;
- piiril **inimeste kinnipidamisel kaitsemeetmete** kohaldamine; ning
- menetluslike kaitsemeetmete järgimine ja **isikuandmete kaitse**.

Käesolev juhend ei piira ega kahjusta kohaldatavaid põhiõiguste standardeid ja kaitsemeetmeid.

Käesolev juhend on **ELi liikmesriikide piirivalveametnikele, kes töötavad operatiivtasandil. Juhendi eesmärk on aidata neil rakendada oma igapäevatöös Schengeni piirieskirjades (määrus (EL) 2016/399) ja seotud ELi õiguses sätestatud põhiõiguste kaitsemeetmeid.**

1.

KOHELGE IGA INIMEST VÄÄRIKALT, PROFESSIONAALSELT JA LUGUPIDAVALT

+ 1.1.

Tutvuge põhiväljenditega

maismaapiirile lähenevate või seda ületavate inimeste enim kasutatavates keeltes.

+ 1.2.

Kasutage kergesti mõistetavaid teavitustahvandeid

(voldikud, plakadid või IT-vahendid), et selgitada reisijatele piirikontrolli olemust ja eesmärki.

+ 1.3.

Pange nähtavale kohale teave, kuidas esitada kaebusi,

ja kaebuse esitamise vormid, sealhulgas lapsesõbralikud versioonid.

+ 1.4.

Vastake küsimustele

asjalikult ja viisakalt.

+ 1.5.

Andke esmaabi ja suunake inimesed, kes vajavad erakorralist arstiabi, asjakohase meditsiiniteenistuse juurde.

Tutvuge WHO rahvusvaheliste tervishoiueeskirjade asjakohaste piiridel kohaldatavate osadega (IV osa). Kasutage töötajatele ettenähtud kaitsevahendeid ja olge kursis asjakohaste rahvatervisesoovitustega.

+ 1.6.

Arvestage

isiku vanust, sugu ja kultuuri.

+ 1.7.

Vältige isiku eraellu sekkumist,

näiteks isiklike asjade kontrollimisel, nii et see piirduks vaid sellega, mis on vajalik ja proportsionaalne seoses piirikontrolli eesmärgi ja olemusega.

+ 1.8.

Pöörake erilist tähelepanu haavatavatele isikutele.

Kohandage oma käitumist, kui suhtlete inimestega, kellel võivad olla erivajadused (nt lapsed, inimkaubanduse või muude vägivallakuritegude ohvrid, rasedad, tervisehäiretega inimesed, puuetega inimesed jne). Olge teadlik, et mõni inimene võib olla traumeeritud. Kahtluse korral konsulteerige **EASO erivajadustega isikute tuvastamise vahendiga**.

+ 1.9.

Teavitage isikuid, kes on paigutatud kinnipidamiskohtadesse sisenemiskohtades või politseijaoskondades, nende õigustest ja nende suhtes kohaldatavast menetlusest.

Tehke seda viivitamatult, nii suuliselt kui ka kirjalikult, keeles, mida nad mõistavad. Lugege hoolikalt piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise Euroopa komitee (CPT) **teabelehte sisserändega seotud kinnipidamise kohta**, et teada saada, mis kaitsemeetmeid ja olulisi tingimusi tuleb järgida.

+ 1.10.

Töötage võimaluse korral meeste ja naiste segavahetustena,

sest see soodustab sootundlikku lähenemisviisi.

Asjakohased õigusallikad: Harta, artikkel 1; **Schengeni piirieskirjad**, põhjendus 7, artikli 2 lõige 21 ja artikkel 7; **Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrus**, artikli 3 lõike 1 punkt a; **inimkaubandusevastase võitluse direktiiv**, põhjendus 3; **tagasisaatmisdirektiiv**, artiklid 15–17; **Schengeni käsiraamat**, lk 14, 16–17, 5.6 (laste kontrollimine) ja lisa VII.6 (erieeskirjad); **Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 5 lõike 1 punkt f ja lõige 2**; **CPT standardid sisserändega seotud kinnipidamise kohta**; **WHO rahvusvahelised tervishoiueeskirjad**, IV osa; CJEU, Zakaria (C-23/12), 17. jaanuar 2013; **Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktika vabaduse võtmise kohta**

2.

ÄRGE KASUTAGE JÕUDU EGA KONFISKEERIGE VARA, V.A KUI SEE ON VAJALIK, PROPORTSIONAALNE JA PÕHJENDATUD VASTAVALT SISERIIKLIKULE, ELI JA RAHVUSVAHELISELE ÕIGUSELE ÕIGUSPÄRASE EESMÄRGI SAAVUTAMISEKS

+ 2.1.

Olge teadlik, et jõu kasutamisel võib olla eri viise.

Nende hulka kuuluvad käte ja keha kasutamine, mis tahes piiranguvahendite kasutamine, relvade, sh tulirelvade kasutamine ning teenistuskooerte või -vahendite kasutamine.

+ 2.2.

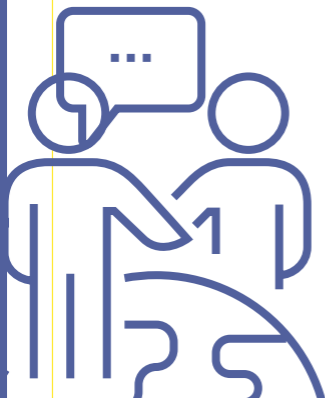
Tehke esmalt kõik mõistlikult võimalik, et lahendada olukord vägivaljata,

sh veenmise, läbirääkimiste või lepitamise teel.

+ 2.3.

Võtke kõik vajalikud meetmed,

et minimeerida vigastuste ja kahjustuste riski.



+ 2.4.

Järgige jõu ja relvade kasutamise eeskirju, eelkõige vajalikkuse, proportsionaalsuse ja ettevaatuse põhimõtteid.

Konkreetsete relvade ja varustuse kasutamise kohta lugege hoolikalt **Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse** (määrus (EL) 2019/1896) V lisas esitatud juhiseid, mis käsitlevad Frontexi koosseisuliste töötajate jõu kasutamise reegleid.

+ 2.5.

Selgitage inimestele, kes soovivad kaebust esitada, kuidas seda teha.

Registreerige saadud kaebused vastavalt kehtestatud korrale.

+ 2.6.

Dokumenteerige kõik jõu kasutamise intsidendid ning kõik konfiskeeritud esemed, nende konfiskeerimise põhjus ja õiguslik alus

(nt kriminaalmenetluses kasutatavad tõendid, ohtlikud esemed või muud põhjused) ning nende suhtes kohaldatud edasine menetlus.

— Asjakohased õigusallikad: Harta, artiklid 3–4 ja 17; **Schengeni piirieskirjad**, II lisa (teabe registreerimine); **Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrus**, V lisa (ametlikult kohaldatav ainult Frontexi koosseisuliste töötajate suhtes); Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklid 2–3 ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokoll nr 1 artikkel 1; **Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktika artiklite 2–3 ja 8 kohta**; Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) **aluspõhimõtted jõu ja tulirelvade kasutamise kohta õiguskaitsetöötajate poolt**; ÜRO õiguskaitseametnike tegevusjuhend

3.

PÖÖRAKE TÄHELEPANU PÕHIÕIGUSTEGA SEOTUD RISKIDELE, KUI TEETE KOOSTÖÖD NAABRUSES ASUVATE KOLMANDATE RIIKIDEGA

+ 3.1.

Teadke, et isikuandmete jagamisele kolmandate riikidega kehtivad ranged piirangud.

Enne nende jagamist kontrollige, kas järgite kõiki ELi õigusakte ja pagulaste kaitse nõudeid, nagu on kirjeldatud teie andmekaitsepoliitikas.

+ 3.2.

Olge kursis,

kuidas naabruses asuvate kolmandate riikide ametiasutused kohtlevad inimesi, keda nad ELi välispiiri lähedal kinni peavad.

+ 3.3.

Kui teie ülesanne on edastada operatiivteavet naabruses asuvatele kolmandatele riikidele,

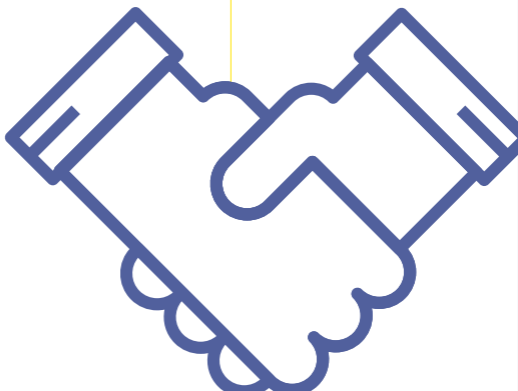
siis enne kui palute neil ELi välispiirile lähenevaid inimesi väljaspool piiripunkti kinni pidada, veenduge, et pärast kinnipidamist ei ähvarda neid väärkohtlemine, tagakiusamine või muu tõsise ohu vorm.

+ 3.4.

Kui piir on tarastatud,

siis näidake kolmandate riikide kodanikele, kes jõuavad piirile ja soovivad taotleda varjupaika, kuidas nad jõuavad kohta, kus nad saavad ohutult varjupaika taotleda. Kaaluge ka kirjalike siltide kasutamist.

Asjakohased õigusallikad: *Harta*, artiklid 4 ja 18; **Schengeni piirieskirjad**, artiklite 3–4 ja 13 koostoimes tõlgendamine; *Euroopa Inimõiguste Kohus*, *N.T. ja N.D. vs. Hispaania*, 13. veebruar 2020



4.

TUVASTAGE VARJUPAIGATAOTLEJAD JA KAITSKE NEID PIIRILT TAGASISAATMISE EEST

+ 4.1.

Käsitlege iga kolmanda riigi kodaniku avaldust, et ta kardab või et on oht, et ta võib kannatada tõsist kahju või tagakiusamist,

kui ta tagasi saadetakse, soovina taotleda rahvusvahelist kaitset.

+ 4.2.

Pidage meeles, et rahvusvahelist kaitset võib vajada igauks, olenemata rahvusest, vanusest või välimusest.

Teie ülesanne ei ole otsustada, kas kolmanda riigi kodanik vajab varjupaika või mitte.

+ 4.3.

Otsige ennetavalt märke sellest, kas kolmanda riigi kodanik võib soovida taotleda varjupaika,

nagu on kirjeldatud Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti ja Frontexi ühistes praktilistes töövahendites esmakontaktis olevatele ametnikele „**Juurdepääs varjupaigamenetlusele**“. Pöörake tähelepanu sellele, kes see inimene on ja mida ta ütleb, kuid ka sellele, mida märkate. Kandke endaga kaasas juhendi taskuväljaannet.



+ 4.4.

Kui olete tuvastanud, et kolmanda riigi kodanik soovib taotleda rahvusvahelist kaitset, selgitage talle, kuidas varjupaika taotleda,

keeles, mida ta mõistab või mille kohta võib põhjendatult eeldada, et ta seda mõistab. Kasutage piktogramme, eriti laste korral.

+ 4.5.

Kui kolmanda riigi kodanik avaldab soovi esitada varjupaigataotlus,

suunake taotleja registreerimise eest vastutavasse asutusse või, kui see kuulub teie vastutusalasse, registreerige taotlus, järgides täielikult konfidentsiaalsusnõudeid.

+ 4.6.

Ärge saatke tagasi kolmandate riikide kodanikke, kes on avaldanud soovi taotleda varjupaika.

Tuvastage kõik erivajadused ja suunake isik edasi toetust pakkuvate osapoolte juurde.

— Asjakohased õigusallikad: *Harta*, artiklid 18–19; **1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsioon**; **Schengeni piirieskirjad**, artiklid 3–4; **varjupaigamenetluse direktiiv**, artiklid 6 ja 8; **kvalifikatsioonidirektiiv**, artikli 2 lõiked d ja f; **Schengeni käsiraamat**, teine osa – 12.1 ja 12.2 (*varjupaigataotlejad*), *Euroopa Inimõiguste Kohus*, M.A. jt vs. *Leedu*, 11. detsember 2018

5.

KAITSKE KURITEO OHVREID

+ 5.1.

Teadke inimkaubanduse riskinäitajaid

ja ajakohastage regulaarselt oma teadmisi.

+ 5.2.

Inimkaubandusele viitavate märkide korral võtke viivitamatult meetmeid, et kaitsta oletatavat ohvrit (ohvreid)

ja eraldada nad kahtlustatavast inimkaubitsejast. Teadke, et inimkaubanduse ohvrid võivad taotleda ka varjupaika.

+ 5.3.

Suunake eeldatavad inimkaubanduse ohvrid abi- ja tugiteenuste saamiseks.

Abi ja toetus ei tohi sõltuda ohvri valmisolekust teha koostööd õigussüsteemiga.

+ 5.4.

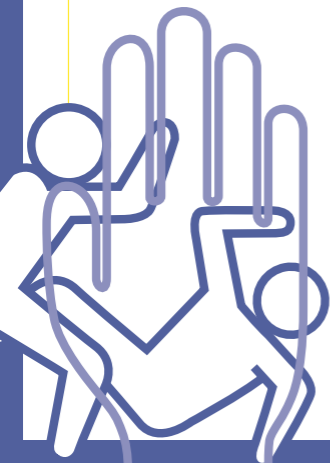
Olge tähelepanelik teiste vägivallakuritegude, sh soolise vägivalla ohvrite suhtes.

Andke ohvritele abi ja toetage neid koostöös asjaomaste tugiorganisatsioonidega.

+ 5.5.

Säilitage kõik kuriteo tõendid.

— Asjakohased õigusallikad: *Harta*, artikkel 5; **Schengeni piirieskirjad**, põhjendus 6 ja artikkel 16; **Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrus**, artikli 3 lõike 1 punkt a ja artikli 3 lõige 2; **inimkaubanduse vastu võitlemise direktiiv**, artikkel 11; **Euroopa Nõukogu Istanbuli konventsioon**, peatükk IV ja VII; **ÜRO ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase võitluse protokoll**



6.

KAITSKE LAPSI, KEDA OHUSTAB VÄÄRKOHTLEMINE VÕI VÄGIVALD

+ 6.1.

Olge kursis laste riigist lahkumise ja riiki sisenemise nõuetega

(nt vanemate luba või kirjalik tunnistus), samuti lastekaitse põhikontseptsioonidega.

+ 6.2.

Selgitage lastele nende õigusi ning menetlusi lapsesõbralikul viisil.

Seadke esikohale lapse parimad huvid.

+ 6.3.

Kasutage Frontexi Vega käsiraamatu juhiseid,

et tuvastada ja kaitsta ohustatud lapsi.

+ 6.4.

Kontrollige, kas lapsega kaasasolevatel isikutel on lapse üle vanemlik hooldusõigus,

eriti kui lapsega on kaasas ainult üks täiskasvanu ja on tõsine alus kahtlustada, et laps on vanema(te)lt ebaseaduslikult ära võetud. Jälgige lapse või temaga kaasasoleva(te) täiskasvanu(te) ebatavalist käitumist, sh füüsilisi või emotsionaalseid tunnuseid, ja teatage neist.



+ 6.5.

Kolmandate riikide kodanike kinnipidamisel, kes ületavad piiri või püüavad seda ületada ebaseaduslikult, ei tohi perekondi lahutada,

v.a kui see on rangelt vajalik ja proportsionaalne pereliikmete kaitseks või kui see on konkreetsel juhul vajalik kriminaaluurimise eesmärgil.

+ 6.6.

Jälgige ja tuvastage aktiivselt kõik üksi reisivad lapsed.

Kontrollige Schengeni infosüsteemist (SIS), kas laps on kuulutatud kadunuks.

+ 6.7.

Kui pärast teistkordset kontrolli on endiselt kahtlusi saatjaga või saatjata lapse heaolu suhtes,

võtke ühendust vastutava eestkoste- ja/või lastekaitseasutusega ja suunake laps nende juurde.

Asjakohased õigusallikad: Harta, artikkel 24; **Schengeni piirieskirjad**, põhjendus 36 ja artikkel 4 (üldine põhiõiguste kaitseklausel), artikli 20 lõige 1 ja VII lisa, punktid 6.2 ja 6.5 (lapsi käsitlevad erieskirjad); **Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrus**, artikli 3 lõike 1 punkt a; **Schengeni käsiraamat**, teine osa – 5.6.3 (laste piirikontroll)

7.

JÄRGIGE MENETLUSNÕUDEID JA KAITSEMEETMEID

+ 7.1.

Selgitage kõigile reisijatele, keda suunatakse teise astme kontrolli, samuti piiri valvamise käigus kinnipeetud isikutele kontrolli olemust professionaalselt, sõbralikult ja viisakalt.

Tehke seda keeles, millest nad aru saavad või mille kohta võib põhjendatult eeldada, et nad sellest aru saavad. Teise astme kontrolli korral teatage isikule piirivalveametnike nimed või teenistusnumbrid.

+ 7.2.

Tagage, et piirikontroll ei takista liidu vaba liikumise õigust kasutavaid isikuid

naasmast riiki, mille kodanikud või elanikud nad on.

+ 7.3.

Piiripunktides sisenemiskeelu andmisel

võtke vastu põhjendatud kirjalik otsus, kasutades Schengeni standardvormi, milles on esitatud keeldumise täpsed faktilised ja õiguslikud põhjused.

+ 7.4.

Veenduge, et kolmanda riigi kodanik, kellele sisenemiskeeld määratakse, kinnitab vormi kättesaamist,

eelkõige selle allkirjastamise teel. Lugege tähelepanelikult läbi kõik märkused, mida isik vormile lisab, ja vajaduse korral tegutsege nende alusel.

+ 7.5.

Andke täidetud tüüpvormi koopia asjaomasele isikule

ja veenduge, et ta mõistab selle sisu. Vajaduse korral kasutage kvalifitseeritud tõlki. Andke isikule selgitusi, kui tal on kahtlusi.

+ 7.6.

Teavitage kõiki kolmandate riikide kodanikke, kellele määratakse sisenemiskeeld, edasikaebamismenetlustest.

Tehke seda nii suuliselt kui ka standardvormi abil.

+ 7.7.

Andke üle kirjalik nimekiri kontaktisikutest, kes saavad anda teavet õigusabi osutavate spetsialistide kohta.

Pange selline nimekiri piiriületuspunktides nähtavale kohale.

+ 7.8.

Kui apellatsioonikaebuses jõutakse järeldusele, et sisenemiskeeld oli põhjendamatu, parandage kehtetuks tunnistatud sisenemistempel

ning tehke muud vajalikud tühistamised ja parandused.

+ 7.9.

Registreerige iga sisenemiskeelu andmine, sh sisenemisekeelu andmise põhjused.

+ 7.10.

Kui te peatate piiri valvamise ajal dokumentideta isikuid ja palute neil selgitada, miks nad viibivad piirialal,

rääkige keeles, mida nad eeldatavasti mõistavad. Suhtlemisbarjääri korral kasutage kvalifitseeritud tõlki.

+ 7.11.

Kui pärast piiri valvamise käigus kinnipidamist on vaja võtta lisameetmeid,

viige isik lähimasse piirivalvepunkti ja viige läbi individuaalne vestlus keeles, mida isik eeldatavasti mõistab. Vajaduse korral kasutage kvalifitseeritud tõlki.

+ 7.12.

Andke pärast roheline piiri ületamist kinnipeetud kolmandate riikide kodanikele piisavalt võimalusi

esitada argumente nende väljasaatmise vastu ja uurige nende individuaalseid asjaolusid. Teavitage neid nende õigusest esitada kaebus mis tahes tehtud otsuse suhtes.

— Asjakohased õigusallikad: Harta, artikkel 41; **Schengeni piirieskirjad**, põhjendus 7, artiklid 4, 13–14 ja V lisa, A osa (sisenemiskeeld) ja B osa (standardvorm); CJEU, *Air Baltic (C-575/12)*, 14. september 2014; **Schengeni käsiraamat**, teine osa – 1.3 (piirikontrollid), 8.4, 8.7 (sisenemiskeeld), ja kolmas osa (piiri valvamine); Euroopa Inimõiguste Kohus, *Hirsi Jamaa jt vs. Itaalia*, 23. veebruar 2012; EIK, *N.T. ja N.D. vs. Hispaania*, 13. veebruar 2020 ja EIK, *Asady jt vs. Slovakkia*, 25. märts 2020



8.

VÕTKE KÕIK VAJALIKUD ETTEVAATUSABINÕUD ISIKUANDMETE KAITSEKS

+ 8.1.

Tagage, et kõik isikuandmed, sh terviseandmed ja muud tundlikud andmed,

kogutakse ja töödeldakse kooskõlas andmekaitse eeskirjadega.

+ 8.2.

Teavitage kõiki reisijaid nende isikuandmete töötlemisest,

sealhulgas sellest, mis andmeid töödeldakse, mis eesmärgil ja kellel on neile juurdepääs. Kasutage voldikuid või plakateid, et teave oleks paremini arusaadav.

+ 8.3.

Kui võtate sõrmejälgi Eurodaci jaoks, järgige FRA kontroll-lehel esitatud juhiseid,

et tegutseda Eurodaci jaoks sõrmejälgede võtmisel kooskõlas põhiõigustega [siin].

+ 8.4.

Kui te võtate sõrmejälgi Eurodaci jaoks, teavitage inimesi piisavalt.

Võite kasutada FRA poolt koostöös Eurodaci järelevalve koordineerimisrühmaga välja töötatud brošüüri [siin].



+ 8.5.

Selgitage inimestele, kuidas nad saavad juurdepääsu oma salvestatud isikuandmetele ja nende koopia

ning mida nad saavad teha ebatäpsete või ebaseaduslikult salvestatud andmete parandamiseks või kustutamiseks.

+ 8.6.

Andke reisijatele pädevate riiklike asutuste, sh andmekaitseasutuste kontaktandmed,

et nad saaksid oma õigusi kasutada.

— Asjakohased õigusallikad: Harta, artikkel 8; **isikuandmete kaitse üldmäärus**, peatükk 3; **direktiiv (EL) 2016/680**, peatükk 3; **Schengeni infosüsteemi (SIS) piirikontrolli määrus** 2018/1861, peatükk 9; **SIS politseikoostöö määrus** 2018/1862, peatükk 16; **viisainfosüsteemi (VIS) määrus** 767/2008, peatükk 6; **Eurodaci määrus** 603/2013, artikkel 29; **riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES) määrus** 2017/2226, artiklid 50 ja 52; **Euroopa reisiteabe- ja -lubade süsteemi (ETIAS) määrus** 2018/1240, artikkel 64; koostalitlusvõime määrused **2019/817** ja **2019/818**, artiklid 47-48; **Schengeni käsiraamat**, lk 14, 16

9.

TEHKE KOOSTÖÖD INIMÕIGUSTE JÄRELEVALVEORGANITE JA HUMANITAARABI ANDJATEGA

+ 9.1.

Olge teadlik sõltumatute riiklike, Euroopa ja rahvusvaheliste järelevalveasutuste, põhiõiguste ja pagulaste kaitse asutuste ning muude piiril tegutsevate organisatsioonide mandaadist ja volitustest ning austage neid.

Andke neile juurdepääs teabele, dokumentidele ja inimestele vastavalt seadusele.

+ 9.2.

Olge kursis kõigi nende asutuste poolt välja antud suunistega,

mis on seotud põhiõiguste järgimisega piirihaldustegevuses.

+ 9.3.

Suhelge nendega südamlikult ja koostöövaimus,

austades nende individuaalseid volitusi kehtestavates õigusaktides sätestatud juurdepääsuõigust teabele, dokumentidele ja inimestele.

+ 9.4.

Olge teadlik Frontexi põhiõiguste vaotlejate rollist

ja toetage neid nende ülesannete täitmisel.

Asjakohane õiguslik allikas: **Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrus**, artiklid 3 (1) (e), 3 (2) ja 110; **varjupaigamenetluse direktiiv**, artikkel 29; **piinamisvastane Euroopa konventsioon** (ETS nr 126), artiklid 2-3



10. LEIDKE AEGA ÕPPIMISEKS JA ARENGUKS

+ 10.1.

Osalege regulaarselt põhiõigusi käsitlevatel koolitustel,

mis hõlmavad ka jõu kasutamist, sh praktiliste harjutuste ja simulatsioonide kaudu kohapeal.

+ 10.2.

Lubage oma järelevalve all olevatel töötajatel saada regulaarselt vajalikku koolitust,

sh esmaabikoolitust, samuti tervise- ja heaolukoolitust, et pidevalt parandada nende tööle suunatud ja professionaalset käitumist.

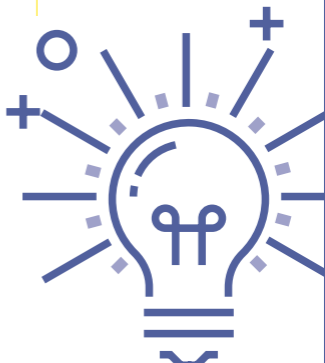
+ 10.3.

Õppige keeli ja värskendage nende keelte oskust,

mida on vaja teie ülesannete täitmiseks.

— Asjakohased
õigusallikad:

Schengeni piirieskirjad,
artikkel 16 (1); **Euroopa piiri-
ja rannikuvalve määrus**,
põhjendus 51, artikkel
3 lõige 2 ja artikkel 62;
**inimkaubandusevastase
võitluse direktiiv**,
põhjendus 25 ja
artikli 18 lõige 3;
varjupaigamenetluse direktiiv,
artikli 6 lõige 1



FRA – EUROOPA LIIDU PÕHIÕIGUSTE AMET

fra.europa.eu

 facebook.com/fundamentalrights

 twitter.com/EURightsAgency

 linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency

© Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, 2022

Luksemburg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022

Print ISBN 978-92-9461-766-8
doi:10.2811/981890
TK-01-20-460-ET-C

PDF ISBN 978-92-9461-754-5
doi:10.2811/295729
TK-01-20-460-ET-N

Ikoonid/illustratsioonid: © iStock.com/Marvid; © iStock.com/Varijanta;
© iStock.com/da-vooda

Käsikiri valmis 2020. aastal



Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus